

φροδεράτων, καὶ εἴ τι κατὰ τὴν χάραν ὀπλιτικῶν ὄλωσ
 ἐστίν, πλὴν τῶν ἀφωρισμένων τῷ ἀνθυπάτῳ στρατιω-
 τῶν· ὁ δὲ τὴν ἐπέε τῶν πολιτικῶν προσώπων τε καὶ
 πραγμάτων καὶ προσεθευέντων αὐτῷ στρατιωτῶν ἔξει
 προνοίαν τε καὶ φυλακὴν. δημοσίων μὲντοι φόρων
 ἔνεκεν ἢ στάσεως δημοτικῆς οὐδεὶς ἔξαιρεθήσεται παν-
 τελῶς τῆς τοῦ περιβλέπτου ἀνθυπάτου δικαιοδοσίας,
 ἀλλὰ πάντων ἄρξει καὶ οὐδεὶς ἀντιστήσεται ταῖς διατυ-
 πώσεσι ταῖς αὐτοῦ. οὐχ ἔξει δὲ πρόφρασι οὐδεμίαν,
 ἢ τὸ δημοσίον ἀποστρεφῆν, ἢ τοὺς πολίτας ^{ε)} ἀδικεῖν,
 δημοσίας στάσεως ἐξάρχων· οὐδὲ χρήσεται οὔτε ζώνης,
 οὔτε ἀξίας, οὔτε ἱεροσύνης, οὔτε ἐτέρας τινὸς αἰτίας
 προνομίῳ, ἀλλ' ἐαυτὸν ἐξαρχάσει μόνον τῶν εὐθυνῶν
 τῷ ἀνέθυνος ^{δ)} εἶναι. §. β'. Ταῦτα τοίνυν διδόμεν
 καὶ ταύτη, καθάπερ εἰπόντες ἔφθημεν, τῇ ἀρχῇ, καὶ
 φυλάττειν αὐτὰ διηκεῶς διὰ τοῦδε τοῦ θείου πραγμα-
 τικοῦ βουλόμεθα νόμου. καὶ τὴν σὴν δὲ ὑπεροχὴν φυ-
 λάττειν αὐτὰ διηκεῶς θεσπιζόμεν, καὶ κατὰ τοῦτον
 ἐγγράφασθαι τὸν τρόπον ταῖς μερικαῖς διατυπώσεσι
 τὸν ^{δ)} θεῖον τὸν σὸν· καὶ γινώσκειν ἅπαντας εἰς τὸν
 ἀφἑξῆς χρόνον Παλαιστίνους, ὅτι πάλιν αὐτοῖς τὸ τῆς
 ἀνθυπατείας ἀποδίδεται δίκαιον, καὶ ὁ τῆς πρώτης
 Παλαιστίνης ἐξάρχων ἀνθυπάτος αὐτοῖς ἐστίν, ὡς πρό-
 τερον· καὶ τῆς ἐμπροσθεν ἀπηλλαγμένους ὀφείδος τῶν
 ἐπὶ μέλλοντος ἐστὶ τιμῆς ὀφειλομένης τῇ πόλει.

TITULOS III.

Περὶ τῶν ἐκδίκων.

α'. Θεσπιζόμεν, ὥστε μηδεὶ τῶν πάντων εἶναι
 παρορησίαν, τὴν τοῦ ἐκδίκου χειροτονίαν ἀπωθεῖσθαι,
 ἀλλὰ ἀμοιβὰδὸν ἅπαντας τοὺς σεμνοτέρους τῶν πόλεων
 οἰκητόρους ταύτην αὐταῖς τὴν λειτουργίαν ἐκπληροῦν.
 τοῦτο γὰρ δὴ καὶ τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις κρατεῖν τε καὶ
 πολιτεῦσθαι μεμαθήκαμεν· οὐδενός, οἷδ' ἂν εἰ τετι-
 μημένος εἴη τῇ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἰλλουστρίων
 ἀξία, τοῦτο διωθεῖσθαι συγχωρομένον· οὐδ' ἂν εἰ
 στρατείας ἔχοι σεμνήν, οὐδ' ἂν εἰ τι πρόσχοιτο προ-
 νόμιον ἐκ τῶν θείων αὐτῷ τύπων, καὶ εἰ πραγματι-
 κοῖ καθεστῆκοιεν, πεφλοτιμημένον· ἀλλὰ κατὰ ζύ-
 κλον τῶν οἰκητόρων τῆς πόλεως, ὧν τις ἐστὶ καὶ λό-
 γος, ταύτην ἐκπληροῦντων, καὶ ἐπειδὴν ὁ κύκλος
 παύσεται, πάλιν ἐπανύντων εἰς τὸ φρόντισμα καὶ τῇ
 πόλει τὴν εἰρημένην φροντίδα λειτουργούντων· ὥστε
 τὸν ἐν ἐκάστη πόλει ἐκδικον ἄρχοντα μᾶλλον, ἢ ἐκδι-
 κων, εἶναι δοξεῖν, ψήφω μὲν σὺν ὄρω γινόμενον πάν-
 των κοινή τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐκείνην ὄντων κτητό-
 ρων ^{δ)}, ἀλλὰ μὴ τῶν ἐνταῦθα διαγόντων. §. α'. Ὁρ-
 κων δὲ παρέχοντα, ὡς ἅπαντα πρὸς τὸν νόμον καὶ τὸ
 δίκαιον πράξει· βεβαιούμενον δὲ, καθάπερ ἡμεῖς νῦν
 φάμεν, ἐκ προστάξεως τῶν ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἐπάρ-
 χων· εἰς διετίαν ἄρχοντα μόνην καὶ παύμενον τοῦ
 φροντίσματος· οὐκ ἔχοντος ἄδειαν τοῦ λαμπροτάτου
 τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος, πυνεῖν αὐτόν, ἀλλ' εἴ τι δοκοῖ
 πράττειν οὐκ ὀρθόν, μηνυεῖν εἰς τοὺς ἐνδοξοτάτους
 ὑπάρχους, ὥστε ἐκεῖθεν αὐτῷ γενέσθαι τὴν τοῦ φρον-
 τίσματος ἀπυλλαγὴν, ὅθεν καὶ δίδεται.

Proconsuli assignatis. Hic vero civilium personarum
 et rerum, militumque, qui eidem ministrant, curam
 et custodiam habebit. Ob publica tamen tributa vel
 seditiones publicas nemo plane eximetur a spectabilis
 Proconsulis iurisdictione: sed omnibus imperabit et
 nemo praeceptis eius resistet: nec quisquam vel
 fiscum defraudandi vel cives iniuria afficiendi ullam
 occasionem habebit, qui publicae seditionis auctor fa-
 ctus est. Nec cingulo, nec dignitate, nec sacerdotio,
 nec cuiusdam alterius causae privilegio utetur, sed
 eo solum se poena liberabit, si innocens sit. §. 2.
 Haec igitur, ut antea diximus, huic quoque magi-
 stratui tribuimus, eumque haec perpetuo custodire
 hac sacra pragmatica sanctione volumus: et ut Celsi-
 tudo tua perpetuo haec custodiat, sancimus. Atque
 secundum hunc modum particularibus dispositionibus
 per sedem tuam adscribatur, omnesque Palaestini in
 posterum sciant, ius Proconsulatus ipsis rursus da-
 tum, et qui primae Palaestinae praest, Proconsu-
 lem esse, ut antea, eumque priore supercilio libera-
 tum in maiore honore civitati debito futurum esse.

TITULUS XVIII.

De Defensoribus.

I. Sancimus, ut nemini ex omnibus, si defensor *Nov. 15.*
 eligatur, recusare id liceat, sed omnes honestiores *cap. 1.*
 urbium incolae hoc illis ministerium alternis vicibus
 praestent: id enim prioribus temporibus obtinuisse et
 in usu fuisse didicimus. Nemini quoque, etsi magni-
 ficentissimorum Illustrium dignitate honoratus sit, id
 declinare permissum sit: neque etiamsi honestam mi-
 litiam, neque si privilegium praetendat, ex sacris
 sanctionibus, licet pragmaticae sint, liberaliter con-
 cessum. Sed incolae civitatis, quorum aliqua habetur
 ratio, per circulum id obeant, et ubi circulus desit,
 ad munus illud revertantur et civitati praedictum mu-
 nus obeant: adeo ut cuiusque civitatis defensor ma-
 gistratus magis, quam defensor videatur, decreto
 omnium, qui in ea civitate una habitant, non vero
 eorum, qui ibidem commorantur, praestito iureiurando
 creatus. §. I. Iuramentum vero praestet, se secun-
 dum leges et ius omnia facturum: confirmetur autem,
 sicut nunc dicimus, praecepto gloriosissimorum no-
 strorum Praefectorum: imperet vero solum per bien-
 nium et tunc munere abdicet. Clarissimus autem pro-
 vinciae Praeses eum removendi potestatem non habeat,
 sed si aliquis non recte gerere videatur, gloriosissi-
 mis Praefectis indicet, ut ab eo munere privetur, a
 quo id collatum est.

ε) παιδας habet Cod. Coisl. inianus. Sed leg. πολίτας, ut in textu Novellae. f) Cod. Coisl. τὸ ἀνέθυνος εἶναι. Sed vulg. in textu Novell. τῷ ἀνέθυνος εἶναι. Probarem Cod. Coisl. lectionem, si loco ἐαυτὸν scriptum esset αὐτόν, ut illud τὸ ἀνέθυνος εἶναι nominativus esset cum ἐξαρχάσει coniungendus, sensus autem hic esset: sed illum noxa solum hoc liberabit, si ipse innocens sit. Sed quum ἐαυτὸν etiam in Cod. Coisl. legatur, praeferranda est lectio τῷ ἀνέθυνος εἶναι. g) Ita Cod. Coisl. In Novella legitur: τῶν θεῶν τῶν σὸν, quod praeferrandum videtur. h) Textus Novellae οἰκητόρων.

Nov. 15. β'. Μηδεμίως ούσης παροησίας τῶ τὴν ἀρχὴν
cap. 2. ἔχοντι ἢ ἀντοῖς τοῖς ἐκδίκους, τοποτηρητὰς ἐκδικῶν
ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πᾶσι ἀντοῖς ἀπηγορεύσθαι
τρόποις. ἀλλὰ μηδὲ οὐδεὶς τοποτηρητὰς ἐν ταῖς πό-
λεσι τοὺς λαμπροτάτους ἄρχοντας ἐκπέμπειν, πλὴν ἀν-
τῶν τῶν ἐκδικῶν, οὓς τὴν τῶν ἀρχόντων τάξιν πληροῦν
ἐν ταῖς πόλεσι βουλόμεθα, αὐτοὺς τε ἐν ἅσασιν ἐπιμε-
λεῖσθαι τῶν πόλεων, ἐν αἷς εἰσίν.

Nov. 15. γ'. Πράττεσθαι τε παρὰ τοῖς ἐκδίκους καὶ διαθη-
cap. 3. κῶν ἐμφανίσεις διὰ δωρεῶν, καὶ πᾶν, εἴ τι τῶν τοι-
ούτων ἐστὶν ὑπομημίαιον ἴδιον· οὐ δυναμένον τοῦ
λαμπροτάτου τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος κολῆειν τὸ πράτ-
τεσθαι μέλλον, ἢ προστάττειν, ὡς βούλοιο τι πρα-
χθῆναι, ἢ προχθῆναι μὴ ἐκδοθῆναι. οὐδὲ γὰρ τοιούτου
τινὸς αὐτῷ παντελῶς ἐξουσίαν διδόμεν, τῶν ἀποπο-
τάτων εἶναι νομιζόντες, πράγματα ἀναγκαῖα διαπίπτειν
τοῖς ἀνθρώποις διὰ τὰς τῶν ἀρχόντων ἴσως ἀλόγους
βουλάς τε καὶ προστάξεις· ἀλλὰ καὶ πράττειν, ἅπερ ἂν
τις βουληθεῖη, καὶ ἐκδιδόναι, κἂν εἴ τὸ πραττόμενον
ἄπαιστο τοῦ τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντος ἢ τινος τῶν δυνα-
τῶν, μηδὲ τοῦτο κολῆειν. δεῖ γὰρ οὕτω διαγίνεσθαι
τοὺς ἐπὶ τῶν ἀρχῶν ἢ τινος δυνάμεως ὄντας, οὐχ
ὥστε κολῆειν, τινὰ γίνεσθαι κατ' αὐτῶν πράξιν, ἀλλ'
οὕτως ἄμεμπτον τὸν ἑαυτῶν παρεῖχεσθαι τρόπον, ὡς
μηδεὶ διδόναι καιρὸν τῆς κατ' αὐτῶν μέμφεως. καὶ
εἴτε ἐνδημιόη ταῖς πόλεσιν ἄρχων, εἴτε μὴ, μὴ κω-
λύσθω τις πράττειν καὶ παρὰ τοῖς ἐκδίκους τινὰ ὑπο-
μνήματα, ἐφ' οἷς ἂν βούλοιο, πλὴν ἐκείνων μόνων,
οὓς δικαιοδοσίας δεῖται καὶ αὐτῆς τῆς τῶν ἀρχόντων
ἀσθενείας ἦρηται. §. α'. Ἐπειτα καὶ τοὺς τὰς δη-
μοσίας ἐπιτροπὰς ἔχοντας τοὺς τῶν πόλεων ἐκδικῶν
πᾶσι ἐπαμύνειν τρόποις· καὶ κἂν εἰ δεῖ προφάσει¹⁾
τῆς τῶν ἐργασίμων συντελῶν ἀπονοίας ὑπομνήματα
πράξαι, καὶ τοῦτο ποιεῖσθαι προδήμιος· κἂν εἰ παρα-
γενέσθαι καὶ τοὺς ἀπομοιρίτας ἰδεῖν, καὶ αὐτοῖς
τοῦτοις μοιροῖσθαι· κἂν εἰ δημοτικὸν πᾶσαι θόρυ-
βον, καὶ ἀπλῶς τὴν τῶν ἀρχόντων ἐπέχειν τάξιν καὶ
μάλιστα, εἴαν ἀπῶσι· τοὺς τε ταξείως τοὺς ἐπιχω-
ρίους, οἱ κατὰ τὴν πόλιν εἰσὶν ἐκείνην, καθ' ἣν ὁ ἐκ-
δικὸς ἐστίν, ἐπιχορεύειν αὐτῷ καὶ βοηθεῖν· ὥστε ἀπόν-
των τῶν ἡγουμένων τῶν ἐθνῶν μηδὲν δοκεῖν ἠλλείπειν
ταῖς πόλεσι τῆς ἐκείνων παρουσίας· ἐκ δὲ τῆς ἐπιχω-
ρίως τάξεως ἔχειν καὶ ταχυρότατον αὐτοῖς ἐπιστολῶν
καὶ δύο ταξείως, οἱ τὰ παρ' αὐτῶν ψηφισόμενα πλη-
ρώσουσι. §. β'. Δικάζειν τε ταῖς δίκαις ἀπόσις ταῖς
χορηγιατικαῖς μέχοι χορησῶν τ'. οὐ δυναμένον τῶν ὑποτε-
λῶν ἔλκειν τοὺς αὐτῶν ὑπευθύνους παρὰ τοῖς λαμπρο-
τάτους τῶν ἐπαρχῶν ἄρχουσιν, εἴπερ εἰσὼ τῆς ἐιομη-
της τῶν τ'. νομισμάτων ποσότητος ἢ δίκην καθεστῆσθαι.

Nov. 15. δ'. Ἀλλὰ μηδὲ δι' αὐτὸ τοῦτο τοὺς διαζόντας πλειο-
cap. 4. ρος²⁾ ἀποτιμᾶσθαι τὴν δίκην, ἵνα συνήρῃσιν τοὺς
ἐθνημιόενους καὶ μὴ τῷ τῆς πόλεως ἐκδίκῳ, ἀλλὰ τῷ
τῆς χώρας προσαγάγειν ἄρχοντι· ἀλλ' εἴ τι τοιοῦτο
πράξαιεν καὶ ἢ ψήφος δόξειεν³⁾, ἐλάττωνα τὴν δίκην
εἶναι τῶν τ'. χορησῶν καὶ ἐξεπίτηδες ἠρῆσθαι διὰ τὸ
παρὰ τῷ τῆς ἐπαρχίας ἄρχοντι, ἀλλὰ μὴ τῷ τῆς πό-
λεως ἐκδίκῳ κατεξέτασθῆναι, μόνον τὸν ἐνάγοντα τῇ
πάσῃ τῆς δίκης ὑποβάλλεσθαι ζημίῳ.

Nov. 15. ε'. Καὶ μὴν καὶ τὰς παρὰ τῶν ἐκδικῶν⁴⁾ [ἐκκλη-
cap. 5. τούς] ἐπ' αὐτοὺς φέρεσθαι τοὺς ἄρχοντας· εἰ δὲ τι
πράξαιεν ὑβριστικὸν περὶ τοὺς ἐκδικῶν οἱ ταξείως,

II. Nulla quoque sit licentia illi, qui magistra-
tum gerit, vel ipsis Defensoribus, Vicarios Defenso-
rum constituendi, sed et hoc omnibus modis illis in-
terdictum sit. Sed nec clarissimi Praesides in urbes
alios Vicarios mittant, praeter ipsos Defensores, quos
iudicium locum in civitatibus obtinere, ipsos vero in
omnibus curam civitatum, in quibus sunt, gerere vo-
luntus.

III. Fiant apud Defensores insinuationes testa-
mentorum et donationum, et omne id, quod monu-
mentis illis proprium est, ita ut clarissimus Praeses
provinciae non possit prohibere id, quod agendum
est, vel praecipere, ut quid agi velit, aut ut id,
quod actum est, non edatur. Neque enim huiusmodi
rei facultatem ullo modo ei concedimus, maxime ab-
surdum putantes, ut propter temerarios forte magi-
stratum affectus et praecepta res necessariae homini-
bus intercedant. Sed conficiant, quae quis voluerit,
et edant, licet id, quod agitur, provinciae Praesidem
vel aliquem ex potentibus tangat, neque hoc prohi-
beant. Oportet enim eos, qui in magistratibus vel
potestate aliqua constituti sunt, ita se gerere, ut acta
adversus se confici non prohibeant, sed moribus ita
inculpato esse, ut nemini de se conquerendi occa-
sionem praebant. Et sive in civitatibus sit iu-
dex, sive non, nemo apud Defensores quoque mo-
numenta quaedam, de quibus rebus voluerit, conficere
prohibeatur, exceptis tantum iis, quae iurisdictione
eagent et ab ipsa magistratum auctoritate pendent.
§. 1. Deinde iis, qui publicas exactiones habent, De-
fensores civitatum omnibus modis auxilio sint. Et
si opus fuerit, ut ob contumaciam ingratorum subdi-
torum acta conficiantur, haec quoque alacriter faciant;
et si opus sit, ut adsint et eos, qui indecore se ge-
runt, videant, et testimonium his praebant: ctsi
popularis tumultus sedandus sit, magistratum locum
obtineant, maxime, quando absunt. Officiales quoque
provinciae, qui in civitate illa sunt, in qua Defen-
sor est, obediant ei et opem ferant, ut, quum Prae-
sides provinciarum absunt, nihil civitatibus decesse
ipsis praesentibus videatur. Ex provinciali autem of-
ficio habeant etiam exceptorem sibi inservientem, et
duo officiales, qui ea, quae ab ipsis decernuntur, im-
plebunt. §. 2. Iudicent quoque in omnibus causis
pecuniariis usque ad aureos trecentos, nec subditi
nostri debitores suos ad clarissimos provinciarum Prae-
sides trahere queant, si intra dictam quantitatem
trecentorum aureorum lis consistat.

IV. Sed nec propter actores lites pluris aestiment,
ut conterant reos, et non Defensori civitatis, sed Prae-
sidi provinciae eas deferant. Sed si tale quid fece-
rint et sententia placuerit, litem trecentis aureis mi-
norem et studio auctam esse, ut apud provinciae
Praesidem, non autem apud Defensorem civitatis
examinaretur, solus actor totius litis damno subii-
ciatur.

V. Ad haec [appellationes] a Defensoribus ad
Praesides deferantur ipsos. Si vero cohortales Defen-
sorum aliquam iniuriam inferant, tunc provinciarum

1) Cod. Coisl. προφά . . . i. e. προφάσει, ut patet ex textu Novellae. 2) Cod. πλειονας. Leg. πλειονος. 3) Textus Novellae διέξεν. Sed et δόξειεν defendi potest, ita ut vertendum sit: sed si tale quid fecerint, et sententia placuerit etc. 4) Cod. Coisl. ἐκδικῶν. ἐκκλητῶν prorsus deest et insertum est ex textu Novellae, sed uncis propterea inclusum.

τηνικαῦτα τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἡγουμένους ἀμύνειν καὶ σωφρονίζειν τοὺς ταξιαίτας. ἄδειαν γὰρ διδόμεν τοῖς ἐκδικίοις, εἰ τούτου ῥαθυμῆσαιεν οἱ τῶν ἐθνῶν ἡγούμενοι, τῷ θρόνῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς ταῦτα προσωργέλειον, ὥστε αὐτόθεν δίδοσθαι βοήθειαν αὐτοῖς καὶ ἐκδίξασιν πρόπουσαν, καὶ ταῖς ἀληθείαις ἐκδίξους αὐτοὺς εἶναι κατὰ τῶν ἁμαρτανόντων, ἔχοντας ἀρχικῆς σεμνότητος μίμημα. §. α'. Κἂν εἰ διαπεσεῖν συμβαίῃ πόλεως ἐκδικιον, εὐθὺς ἐφ' ἕτερον φέρεσθαι τὴν ψῆφον τὸν ἐκ τοῦ κόκλου καλούμενον μετὰ τῶν ἐπιτροπῶν ἐρημνίων ὅρκων· καὶ ἔχεσθαι μὲν εὐθὺς τῆς φροντίδος, τὴν δὲ ψῆφον μνησέσθαι καὶ κηροῦσθαι παρὰ τῆς σῆς ὑπεροχῆς· καὶ μηδέποτε τοῖς ἐκδικίοις τοποτηρητὴν μὲν, καθάπερ εἰπόντες ἐφάρημεν, δίδοσθαι, ἵνα μὴ πάλιν τῇ πρόσθεν ἀταξίᾳ δώμεν εὐλογον ἀφροσύνην. §. β'. Προστάξεις δὲ ποιησάτω ἡ σὴ ὑπεροχὴ καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν, ὥστε ἐν ταῖς πόλεσιν οἰκίᾳ τι δημόσιον ἀφορισθῆναι, καθ' ὃ προσήκον ἐστὶ τοὺς ἐκδίξους τὰ ὑπομνήματα ἀποτίθεσθαι· προβαλλομένου τινὸς κατὰ χώραν, ὅς τὴν τούτων ἕξει φυλακὴν, ὥστε ἀδιάφθορα μένειν αὐτὰ καὶ θάττον ἐνδοξεσθαι παρὰ τῶν ἐπισητοῦντων, καὶ εἶναι τι παρ' αὐτοῖς ἀρχεῖον, καὶ τὸ μέχρι νῦν ἁμαρτηθὲν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπανορθοῦν.

§. γ'. Οὐ δὲ καὶ οἱ ἐκδικιοὶ τῶν πόλεων παντοίας ἄμιστοι γενήσονται, καὶ ὑπὲρ τῶν προσταγμάτων αὐτῶν, εἰ μὲν αἱ πόλεις μελλοῦς εἶεν, τέσσαρες μόνον δοθήσονται χρυσοὶ τῷ δικαστηρίῳ τῆς σῆς ὑπεροχῆς· εἰ δὲ ἐλάττως, τρεῖς, καὶ ἤδη τοῖς ἡμετέροις διατάσσεται νόμοις. εἰ δὲ τινὰς σιτήσεις ἔχουσι δημοσίους, καὶ αὐτὰς κατὰ τὸ σύνθημα λήψονται. §. α'. Ἀκροάονται γὰρ μὴν καὶ τῶν ἐλαφροτέρων ἐγκλημάτων καὶ σωφροσιμῶν προσήκοντι παραδώσουσι· καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς μελλοῦσι ἐγκλήμασι ὀλισκομένους φρονησούσι καὶ ἀναπέμπονσι πρὸς τὸν τῆς ἐπιτοχίας ἡγούμενον. οὗτοι γὰρ ἀπολαμβάνει καὶ πόλις ἐκάστη φροντίδος ἀρχικῆς, καὶ τὸ σὺνπαν ἔθνος ὑπὸ μελλοῦσι τεταραμμένον ἄρχοντι μελλοῦσι ἀσθῆσεται προνοίας· καὶ ὑποτιμοῦνται πολλὰ τῶν ἀρχικῶν φροντίδων οἱ τῶν πόλεων ἐκδικιοὶ, εἰς ἑαυτοὺς ταῦτα μετατιθέμετες, καὶ ἐπικουφίζουσι τοῖς ἄρχουσι τὰς ὑπὲρ τῶν ὅλων μερίμνας, αὐτοὶ τὰ κατὰ μέρος παύοντες, καὶ τὰ τῶν ἀδικουμένων ἢ τῶν ἀμφισβητούντων διαλύοντες, καὶ σεμνοῦς, καθὰ πολλὰκις εἴρηται, τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντας ἀποφαίνοντες· εἰ δὲ καὶ ἀγνωμοῦντο παρὰ τινῶν οἱ τῶν πόλεων δημόσιοι φόροι, τοὺς τῶν ἐθνῶν ἡγουμένους καὶ τοῖς ἐκδικίοις ἐπιπάττειν τὰς κατὰ τῶν ἀγνωμοῦντων εἰσπράξεις, ἵνα καὶ κατὰ τοῦτο αὐτοῖς βοηθοῖεν. εἰ δὲ τις ἐκδικιον παρὰ ταῦτα γένοιτο χειροτονία, ἢ παρατιτό τις τὴν τοῦ ἐκδικίου προβολὴν ἐπ' αὐτὸν ἰούσαν, εἴτε ἀξιωματικός, εἴτε στρατεύας, εἴτε προνομίον, εἴτε ἕτερον τινὸς προσφάσει, οὗτος ἴστω πάντα λιτρῶν χρυσίου ὑποζέμενος ποινή, καὶ οὕτως μετὰ τὴν ταύτης ἐκτίσιν εἰς ἔργα τῆς πόλεως προχωροῦσαν ἀναγκασθήσεται, τὸ τοῦ ἐκδικίου διὰ νόσου φρόντισμα. προσήκει γὰρ ἕκαστον τῶν σεμνοτέρων λειτουργεῖν ταῖς πόλεσιν, αἷς οἰκεῖ, καὶ ταύτην αὐταῖς ἀποτινῆναι τῆς οἰκίσεως τὴν ἀμοιβήν.

Praesides auxilio sint et cohortales castigent. Potestatem enim concedimus Defensoribus, si Praesides provinciarum hoc neglexerint, sedi tuae Eminentiae hoc denunciandi, ut auxilium et vindicta conveniens inde illis praestetur et contra delinquentes revera sint Defensores, gravitatem magistratus imitantes. §. 1. Et si Defensorem civitatis deficere contigerit, statim calculus feratur ad alium, qui ordine cum iuramento antea dicto vocatur: et statim quidem munus suscipiat, decretum vero indicet et a tua Eminentia confirmetur: et nunquam Defensoribus vicarius, sicut antea diximus, detur, ne rursus priori confusione iustam occasionem demus. §. 2. Praecipiat vero Eminentia tua in qualibet provincia, ut in civitatibus aedificium aliquod publicum definiatur, in quo conveniant Defensores acta reponere: et designetur aliquis ex provincia, qui ea custodiat, ut incorrupta maneant, celeriterque ab iis inveniantur, qui ea desiderant, et ut apud eos aliquod Archivum sit, et id, in quo haecenus in civitatibus peccatum est, emendetur.

VI. Defensores autem civitatum omnino gratis creandos et pro iussionibus, si urbes maiores sint, quatuor solum aureos, sin autem minores, tres aureos dicasterio tuae Eminentiae dandos esse, legibus nostris iam constitutum est. Sin vero quasdam annonas publicas habeant, etiam illas secundum consuetudinem accipient. §. 1. Cognoscent quoque de levioribus criminibus et poenae convenienti ea tradent: ob maiora vero crimina captos custodient et ad Praesidem provinciae remittent. Ita enim quaelibet urbs cura magistratus fruetur, et omnis gens sub maiore magistratu constituta maiorem experietur providentiam, civitatumque Defensores multas magistratibus curas praecedent, eas in se transfereutes et magistratibus eas, quas pro universis gerunt, curas sublevabunt, si finem singularibus negotiis imponant, et eorum, qui iniuriam passi sunt, aut inter se disceptant, causas decident, et graves esse eos, qui in magistratibus sunt, ut saepe dictum est, demonstrant. Si vero a quibusdam publica civitatum tributa segnius inferantur, provinciarum Praesides Defensoribus exactiones contra contumaces illos iniungant, ut et haec in re ipsis auxilio sicut. Si vero adversus haec Defensor quidam eligatur, aut quis Defensoris manus ad se delatum sive dignitatis, sive militiae, sive privilegii, sive alterius cuiusdam rei praetextu recuset, sciat, se poenae quinque librarum auri subiiciendum, eaque soluta et in opera civitatis impendenda cogendum esse, ut Defensoris manus impleat. Convenit enim, ut unusquisque honestiora munera obeat in civitatibus, quas inhabitat, et pro inhabitatione hanc illis gratiam rependat.

Nov. 15.
cap. 6.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΘ΄.

Περὶ τοποτηρητῶν καὶ μοιχευομένων γυναικῶν καὶ ἐτέρων κεφαλαίων ⁿ⁾).

Nov. 134. ^{cap. 1.} α'. Θεσιζόμεν, μηδεμίαν ἄδειαν ἔχειν τοὺς κατὰ καιρὸν ἐπάρχους τῶν τε ἀνατολικῶν, τῶν τε παρὰ Ἁλκυρίοις προαιτωρίων, ἢ κόμητα τῶν Θησαυρῶν^{o)}, ἢ κόμητα τῆς ἰδικῆς περιουσίας, τοποτηρητῆς ἐπέμπειν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἢ αὐτοὺς τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας ποιεῖν καὶ^{p)} τῆς ἰδίας ἀρχῆς τοποτηρητῆς^{q)}. ἀλλὰ μηδὲ τοὺς ἐπιχωρίους ἄρχοντας ἐν ταῖς ἐμπιστευθείσαις αὐτοῖς ἐπαρχίαις τοποτηρητῆς προβάλλεσθαι ἐν οἰαδήποτε πόλει. μόνον δὲ κελεύομεν εἶναι τοποτηρητὴν τῆς ἐπαρχότητος τῶν ἐν Ὀσροδῶν καὶ Μεσοποταμίᾳ, καὶ εἰ χρεῖα καλέσοι, εἰς ἑτέρους τόπους καιρῶ ἐξοστρατεύματος ὑπερ ἀποτροφῆς αὐτοῦ σταληναί τινα· καὶ τοῦτο μέντοι κατὰ κέλευσιν ἡμετέραν. πρὸς τοῦτοις κελεύομεν, ὥστε μηδὲ στρατηλάτας, μηδὲ δοῦκας ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν αἷς ἄρχειν ἐκελεύσθησαν, ἔχειν τοποτηρητῆς ἢ βιοκωλύτας ἢ ληστοδιώκτας. εἰ δὲ συμβῆ, χρεῖας καλούσης, εἴτε στρατηλάτας, εἴτε δοῦκας πεμφθῆναι κατ' ἡμετέραν κέλευσιν ἐν ἑτέροις τόποις, τότε γίνεσθαι τοποτηρητὴν τοῦ ἀπόντος, καὶ τοῦτο κατὰ ἐπιτροπὴν ἡμετέραν. μηδεὶ δὲ ἐξέστω πολιτικῶ ἢ στρατιωτικῶ ἄρχοντι, περιμέναι τὴν ἐπαρχίαν αἰτίας ἀναγκαίας χωρὶς. εἰ δὲ τις ἀνάγκη καλέσει, τοιοῦτό τι γίνεσθαι, δαπάναις οἰκείαις τοῦτο ποιεῖν κελεύομεν τοὺς τε ἄρχοντας καὶ τοὺς προσήκοντας αὐτοῖς καὶ τὴν πευδομένην αὐτοῖς τάξιν· μήτε δὲ ἀρχαρίαις ἢ τοῖς καλουμένοις ἐπιδημητικοῖς, ἢ ἑτέροις οἰαδήποτε ζημίᾳ βαρύνειν τοὺς ἡμετέρους ὑποτελεῖς· μήτε δὲ συνθηθείας ὀνομάζειν ἢ ζητεῖν, ὥσπερ τυχόν τινες προσηγησαμένων εἰς οἰκείον κέρδος ἀδίως ἐπενόησαν. τὰ γὰρ κακῶς ἐπινοούμενα οὐδὲ μικρῶ συνθηθεία βεβαιουῦσθαι βουλόμεθα· εἰδόντων ἀπάντων τῶν προειρημένων ἀρχόντων, πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν, ὡς, εἴ τι παρὰ ταῦτα γένηται, καὶ ὁ ποῶν τοποτηρητὴν εἰκοσι χρυσίων λίτρας καταθήσει ποινὴν καὶ τῆς ζώνης ἕξω γενήσεται, καὶ ὁ γενέσθαι καταδεξάμενος ἐκπίπτων τῆς οἰκείας περιουσίας ἐξορία ὑποβληθήσεται.

Nov. 134. ^{cap. 2.} β'. ^{r)} Πρὸς πλείονα δὲ τῆς ἡμετέρας διατυπώσεως ἀσφάλειαν κελεύομεν, τοὺς κατὰ τόπον ἐπισκόπους καὶ τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας καὶ αὐτοὺς τοὺς τὰς πόλεις οἰκοῦντας μηδένα παρὰ τὴν παροῦσαν ἡμῶν διατύπωσιν δέχεσθαι ἢ βιοκωλύτην ἢ ληστοδιώκτην. καθόλου γὰρ οὐδένα τῶν ἀρχόντων πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν ἐνδημοῦντα κατὰ τὴν χώραν ἔχειν τοποτηρητὴν συγχωροῦμεν. καὶ μάλιστα μὲν κελεύομεν, τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντας οὕτως ὀρθῶς διαγίνεσθαι καὶ τὰ πράγματα καλῶς διοικεῖν, ὡς μὴ χρεῖαν γίνεσθαι, περὶ οἰονδήποτε πράγματος ὀφειλοντος ζητηθῆναι ἢ γοῦν διοικηθῆναι εἰς τὰς ἐπαρχίας τινὰ πεμφθῆναι. εἰ δὲ καὶ χρεῖα καλέσοι, πεμφθῆναι τινὰς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις προσφάσει δημοσίων εἰσπράξεων ἢ ἑτέρων οἰωνδήποτε ἀναφρομένων ζητήσεων τοποτηρητῆς, μηδὲ πρόσταξιν, μηδὲ ὄνομα ἔχῃ τοποτηρητοῦ. γινόμενος δὲ ὁ πεμπόμενος κατὰ τὴν ἐπαρχίαν, μηδημίαν μὲν τοῖς ὑποτελεῖσιν ἐπαγέτω ζημίαν, τὴν δὲ καταπιστευθείσαν αὐτῷ χρεῖαν πληροῦτω, τοῦ ἄρχοντος τῆς ἐπαρχίας καὶ τῆς αὐτοῦ τάξεως βοηθούτων αὐτῷ. εἰ δὲ καὶ κατὰ τοῦ ἄρχοντος, τυχόν

TITULUS XIX.

De vicariis et mulieribus adulterantibus et aliis capitulis.

I. Sancimus, ut tam Orientis, quam Illyrici Praetorio hoc tempore Praefectis, vel Comiti largitionum, vel Comiti rei privatae, nulla potestas sit, vicarios in provincias mittendi, vel provinciarum Praesides ipsos magistratus sui vicarios constituendi. Sed nec provinciales magistratus in commissis sibi provinciis Vicarios in quacunque civitate constituent. Hoc autem solum imperamus, ut in provincia Osroëna et Mesopotamia Vicarius sit, et in alia loca, si necessitas postulabit, tempore expeditionis pro alimentis eius aliquis mittatur: et hoc quidem iussu nostro. Ad haec praecipimus, ut nec magistri militum, nec Duces in provinciis, in quibus cum imperio esse iussi sunt, vicarios aut biocolytas aut latronum persecutores habeant. Si vero contingat, ut necessitate exigente vel magistri militum, vel Duces in alia loca iussu nostro mittantur, tunc Vicarius fiat absentis: idque iussu nostro. Nulli autem civili vel militari magistratui provinciam sine necessaria causa circumire liceat. Si vero necessitas quaedam exigat, ut tale quid fiat, tam magistratus, quam illos, qui ad eos pertinent, et cohortem illis subiectam suis sumtibus id facere iubemus. Sed neque angariis, neque Epidemeticis sic dictis, neque quocunque alio damno subditos nostros onerent. Neque sportulas vel nomen aut quaerant, quas forte nonnulli ex antecessoribus ad lucrum suum iniuste excogitarunt. Quae enim male excogitata sunt, ea nec longa consuetudine confirmari volumus. Et sciant omnes praedicti magistratus, civiles et militares, si quid adversus haec fiat, tam eum, qui Vicarium constituit, viginti librarum auri poenam soluturum et cingulo privandum, quam eum, qui Vicarius fieri voluit, amissis bonis exilio tradendum esse.

II. Ad maiorem vero constitutionis nostrae cautionem praecipimus, ut Episcopi loci et Praesides provinciarum, quique urbes inhabitant, nullum adversus hanc nostram dispositionem biocolytam aut latronum persecutorem suscipiant. In universum enim neminem ex civilibus et militaribus magistratibus, qui in provincia moratur, Vicarium habere permittimus. Et ante omnia praecipimus, ut Praesides provinciarum recte se gerant et res bene administrent, ut necesse non sit, ob quaecunque rem, de qua quaeri vel quae administrari debeat, quandam in provinciis mittere. Si vero necessitas urgeat, ut quidam Vicarii in provincias propter publicas exactiones vel alias quascunque emergentes quaestiones mittantur, hic neque praeceptionem, neque nomen Vicarii habeat. Missus autem, quando in provincia est, nullum subditis damnum inferat, sed negotium sibi commissum perficiat, Praeside provinciae et cohorte eius ipsum adiuvantibus. Quodsi contra Praesidem, forte accusatum mittatur, tunc provincialem cohortem ei mini-

n) Hunc titulum etiam Fabrotus habet, sed sine inscriptione. o) Fabr. largitionum. p) καὶ deest apud Fabr. q) Hactenus cap. 1. exhibet Fabr. Reliqua sunt e Cod. Coisl. r) Cap. 2. deest prorsus apud Fabr. Exhibetur e solo Cod. Coisl.

κατηγορηθέντος, πεμφθῆ, τηρικαῦτα κελύομεν καὶ τὴν ἐπιχώριον τάξιν ὑπουργεῖν αὐτῷ. ὡσπερ δὲ κωλύομεν ποποτηρητὰς γενέσθαι, οὕτω τὸν πάντα κίνδυνον κελύομεν ἔχειν τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ὄρχοντας καὶ τὴν αὐτῶν τάξιν, ὡστε φροντίδα ποιῆσθαι τῆς τε τῶν δημοσίων ἀνύσεως, τῆς τε τῶν τόπων καταστάσεως, καὶ τοῦ πᾶσαν ἀδικίαν καὶ βλάβην ἀνατέλλειν. εἰ δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἢ ἐκδικοὶ ἢ ἐκλήτορες εἰσι τῶν δημοσίων, καὶ δεηθῶσι τινος βοηθείας, κελύομεν, τοὺς ὄρχοντας τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τὰς τάξεις αὐτῶν πᾶσαν σύνταξιν καὶ σπουδὴν αὐτοῖς εἰσάγειν, ὥστε ἀνεμποδίστως τὴν τῶν δημοσίων εἰσπραξίν προῖέναι· καὶ πάσας δὲ τὰς κινουμένας, εἴτε⁸⁾ [χορηματικὰς εἴτε] ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις καὶ ἁρμοζούσας τοῖς τῶν ἐπαρχιῶν ὄρχονσιν αὐτοὺς ἐπιτρέπομεν ζητεῖν, ὥστε αὐτοὺς οἰκείῳ κινδύνῳ ταύτας ἐξετάζειν καὶ νόμιμον πέρας αὐταῖς ἐπιθεῖναι. πρὸς τοῦτοις κελύομεν, τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ὄρχοντας, ἥνικα μέλλοιεν τὰς ἀρχὰς παραλαμβάνειν, εἴτε παρόντες εἰσὶν εἴτε ἀπόντες, ἀσφάλειαν προσκαθιστῶν τῇ τε ἐπαρχότητι καὶ ταῖς ἡμετέραις παροχαῖς καὶ τῇ κομῆτι τῆς ἰδικῆς περιουσίας ὑπὲρ τῶν εἰσπραξιῶν χορημάτων ἐκάστη τῶν εἰρημένων ἀρχῶν. ὑπὸτε κἂν μὴ ἀσφαλισῶνται, ὡς ποιήσαντες ἀσφάλειαν, οὕτω κελύομεν αὐτοὺς καὶ τὰς αὐτῶν τάξεις ὑποκεῖσθαι ταῖς εἰρημέναις ἀρχαῖς. ἐν ἐκείναις δὲ ταῖς ἐπαρχίαις καὶ πόλεσι βουλόμεθα τοὺς ὄρχοντας ἐγκινδυνεῖν ὑπὲρ τῆς τῶν δημοσίων εἰσπράξεως, ἐν αἷς μὴδὲ σκορνιαῖοι, μὴδὲ ἐκδικοὶ, μὴδὲ ἕτεροὶ τινες εἶεν, ἰδίῳ κινδύνῳ τὴν ἀπαίτησιν ποιούμενοι.

γ. ⁹⁾ Καὶ τοῦτο δὲ ἔλθεν εἰς ἡμᾶς, ὡς τινες τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὄρχόντων οὕτως ἀσεβῶς φέρονται, προφάσει ἀισχροκερδείας, ὡς μὴδὲ διαθήκας συγχορεῖν γίνεσθαι, μὴτε γινόμενας ἐμφανίζεσθαι, μὴδὲ γάμοις τινὲς προσομιλεῖν, μὴδὲ τὰ ἐπὶ ταῖς γαμικαῖς δωρεαῖς ὑπομνήματι συντάττεσθαι, μὴτε τὰ τῶν τελευτῶντων σώματα ταφᾶς παραδίδοσθαι, μὴδὲ πραγμάτων ἀναγραφὴν συγχορεῖν γίνεσθαι, ἢ ἄλλο τι τῶν τοιοῦτων πράττεσθαι, ἢ ἐν ὑπομνήμασιν ἢ ἐν ἐκμαρτυρίαις. διὰ τοῦτο ἀπαγορεύομεν πᾶσι τοῖς ὄρχονσι πολιτικοῖς τε καὶ στρατιωτικοῖς, καὶ ταῖς αὐτῶν τάξεσιν, ἢ καὶ ἑτέροις οἰσδήποτε, τοιοῦτο τι τολμᾶν. εἰ δὲ τις τοιοῦτο μῦθος ἐν οἰσδήποτε τόπῳ τῆς ἡμετέρας πολιτείας ἐπιχειρήσει διαπράξει, ἢ ὑπουργήσῃ τῷ ταῦτα τολμῶντι, κελύομεν, τοὺς τοιοῦτους ἔξω τῆς ἐξῆς γινόμενος ἐν ἐξορία πέμπεσθαι, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτῶν τὴν συμβαίνουσαν ζημίαν τοῖς ἡδικημένοις κατὰ τὸ διπλάσιον ἀποδίδεσθαι· οὐκ ἀρηρημένης αὐτοῖς οὐδὲ τῆς ἄλλης τῆς ἀπὸ τῶν νόμων βοηθείας. πᾶσαν δὲ διδοῦμεν ἄδειαν τοῖς κατὰ τόπον οἰσιωτάτοις ἐπισκόποις καὶ τοῖς πρωτεῦνοις τῶν πόλεων, τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρήματα κωλύειν, καὶ φροντίξεν τοῦ ταῦτα πάντα ἀνεμποδίστως καὶ ἀζημίως κατὰ τὴν τῶν νόμων δύναμιν προῖέναι, καὶ τὰ περὶ τούτων μνηθεῖν¹⁰⁾.

δ. Ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει, μοιχείας ἢ ἁπαγάς γυναικῶν ἢ φόρους ἢ ἕτερα οἰσδήποτε ἐγκλήματα ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἁμαρτάνεσθαι, κελύομεν, τοὺς τῶν ἐπαρχιῶν ὄρχοντους πάντα κατὰ νόμους διεκδικεῖν καὶ τοὺς ἁμαρτάνοντας κρατεῖν, καὶ μὴ ἑτέρους ἀντ' ἑτέρων, ἢ ἐξ ἄν ὁμοιωται χωρίων οἱ τὰ ἐγκλήματα τολμήσαντες, ἄλλον ἀντ' ἄλλον συνέχειν ἢ ζημίαν τοῖς αὐτῶν ἐπάγειν χωρίοις. ἀλλὰ μὴδὲ ἐνεχρωμισμοὺς ποιεῖν διὰ τὸν ἡμαρτηκότα, ἢ τὴν τοῦ ἐγκλήματος ἐκδικήσιν ἰδίῳ κέρδους ἕνεκα καταλέγειν, ἢ τὰ τῶν πλημμελησάντων πράγματα οἰκείῳ κέρδους ποιῆσθαι. ἡμεῖς γὰρ τοὺς μὲν αἰτίους τὰς

sterium praebere iubemus. Sicuti autem Vicarios fieri nolumus, ita omne periculum Praesides provinciarum eorumque cohortem praestare iubemus, ut tam exactionis tributorum, quam quietis locorum, et ut omnis iniuria et damnum reprimatur, curam gerant. Si in provinciis vel vindices vel susceptores sunt tributorum et aliquo auxilio egent, praecipimus, ut Praesides provinciarum eorumque cohortes omne auxilium et operam iis praestent, ut sine impedimento tributorum exactio procedat. Omnes quoque sive [pecuniarias sive] criminales causas, quae provinciarum Praesidibus competunt, illos examinare praecipimus: et illi suo periculo eas cognoscant et legitimum finem iis imponant. Praeterea imperamus, ut provinciarum Praesides, quando magistratus suscepturi sunt, sive praesentes, sive absentes sint, Praefecturae et largitionibus nostris et Comiti rei privatae pro pecuniis unicuique dictorum magistratuum inferendis cautiones praestent: quum, etsi non caveant, tamen perinde, ac si cautionem praestitissent, ipsos eorumque cohortes dictis magistratibus subiacere iubeamus. In illis vero provinciis et urbibus exactionem tributorum ad periculum Praesidum pertinere volumus, in quibus neque Scribarii, neque vindices, neque alii quidam sunt, qui proprio periculo exactionem faciunt.

III. Hoc quoque ad nos pervenit, quosdam ex provinciarum Praesidibus adeo impie turpis lucri studio agi, ut neque testamenta fieri, neque facta insinuari, neque matrimonia quosdam inire, neque instrumenta donationis nuptialis conficere, neque cadavera defunctorum sepulchris tradi, neque rerum inventaria fieri, et aliud quid eiusmodi vel apud acta, vel coram testibus celebrari permittant. Propterea omnibus magistratibus, civilibus et militaribus, eorumque cohortibus vel alii cuiuscunque interdiciamus, ne tale quid committant. Si vero quis tale scelus in quocunque reipublicae nostrae loco perpetrare, vel illi, qui talia audent, praesto esse ausus fuerit, praecipimus, ut illi exigulo privati in exilium mittantur et ex bonis suis duplum damni laesis illati restituant: non adempto illis neque alio legum auxilio. Omnia vero facultatem sanctissimis illius loci Episcopis et primatibus civitatum concedimus, ut eiusmodi conatus prohibeant, provideantque, ut illa omnia secundum tenorem legum sine impedimento et damno procedant, illaque ad nos deferant.

IV. Quoniam vero adulteria vel raptus virginum vel caedes vel alia quaecunque crimina in provinciis committi contingit, praecipimus, ut provinciarum Praesides omnia secundum leges vindicent, et delinquentes prehendant, neque alios pro aliis ex vicis, unde illi, qui crimina perpetrarunt, orti sunt, alium pro alio comprehendant aut praedictis eorum damnum inferant. Sed nec propter eum, qui deliquit, pignera faciant, vel criminis vindictam proprii lucri gratia sumant, vel delinquentium res in summa lucri vertant. Reos enim secundum leges poenas sustinere

Nov. 134. cap. 3.

Nov. 134. cap. 4.

s) Quae sequuntur uncis inclusa, desunt in Cod. Coisl. et e textu Nov. inserta sunt. t) Cap. 3. deest apud Fabr. Exhibetur e solo Cod. Coisl. u) Finis hui. cap. 3. Nov. 134. in Cod. Coisl. deest. Fabr. cap. 4. hui. tit. non exhibit. Est ex solo Cod. Coisl.

ἐκ τῶν νόμων ποινὰς ὑπομένειν βουλόμεθα· ζημίαν δὲ τοῖς ὑποτέλειον ἡμῶν, ἢ κέρδος ἐκ τούτου τοῖς ἄρχουσιν, ἢ τοῖς αὐτῶν ἀνθρώποις ἔχον τὰς ἐπιτολάς οὐδαμῶς συγχροῦμεν· ἵνα μὴ διὰ τὴν τῶν προγεμάτων ἐπιθυμίαν εὐρεθῶσιν ἀδίκως τινὰς τιμωρούμενοι καὶ τοὺς ἀμαρτήσαντας πιπράσκοντες. εἰ γὰρ δὴ τι παρὰ ταῦτα γένηται, αὐτὸς μὲν ὁ τῆς ἐπαρχίας ἄρχων πᾶσαν τὴν ἐπιτολὴν προσγενομένην τοῖς ἡδικομένοις θεραπεύσει ζημίαν, καὶ τιμωρίας ὑποβληθεὶς ἐξορία παραδοθήσεται· καὶ ὁ τοῦτον δὲ πάροδος τὴν ὁμοίαν ὑποστήσεται τιμωρίαν, ἐὰν τοῖς γενομένοις παρὰ τοῦ ἄρχοντος ἀπειαντίας τῶν νόμων ἐγγράφως συναιρέσῃ· καὶ ἡ τάξις δὲ αὐτοῦ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὰ τοιαῦτα διὰ κέρδος ἴδιον αὐτῶν ὑποτροχούοντες, οὐ μόνον τὰς ζημίας τοῖς ἡδικομένοις ἀναγκασθήσονται ἀποκαταστήσαι, ἀλλὰ καὶ οἱ αὐτῶν αὐτῶν τὰς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίας ὑποβληθέντες ἐξορία παραδοθήσονται.

Nov. 134.
cap. 5.

ε'. v) Ἐὶ δὲ τις τῶν ἐνεχομένων ἐγκλήμασι διαλάθῃ^{ω)}, ἢ καταλείποι τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην, ἐν ἣ τὰ ἐγκλήματα ἐπιλημμέλησε, κελύμενον νομίμως κηρύγμασι παρὰ τοῦ ἄρχοντος καλεῖσθαι αὐτόν, καὶ εἰ μὴ ὑπακούσει, ἐκείνα ἐπ' αὐτῷ προῖναι τὰ τοῖς ἡμετέροις νόμοις διωρισμένα. εἰ δὲ γνωσθῇ, ὡς κατ' ἑτέραν ἐπαρχίαν διάγοι^{ς)}, κελύμενον, τὸν τῆς ἐπαρχίας ἡγούμενον, κατ' ἣν ἀμαρτηθήναι τι τοιοῦτο συμβαίῃ, ἐπιστολῇ δημοσίᾳ κηρύχσθαι πρὸς τὸν τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ἄρχοντα, ἐν ἣ τὸ ἐπιλημμέλησαν πρόσωπον διάγει· ἐκείνον δὲ τὸν τὰ δημοσία δεχόμενον γράμματα, κινδύνῳ αὐτοῦ^{ς)} καὶ τῆς τάξεως αὐτοῦ συνέχειν τὸν τοιοῦτον, καὶ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας αὐτὸν παραπέμπειν, ἐν ἣ ἡμαρτε, τὰς ἀπὸ τῶν νόμων τιμωρίας ὑποστήσόμενον. εἰ δὲ ὁ τὴν δημοσίαν ἐπιστολὴν δεχόμενος ῥαθυμῆσει τοῦτο ποιῆσαι, ἢ οἱ τῆς τάξεως αὐτοῦ προδώσουσιν ἢ ἐπιτραπέντες ἀμελήσουσι, τριπλαῖα καὶ αὐτὸν τὸν ἄρχοντα τρεῖς χρυσίου λίτρας, καὶ τὴν τάξιν αὐτοῦ ἑτέρας τρεῖς ὑπὲρ ποινῆς καταβάλλειν κελύμενον. εἴτε δὲ ὁ ἄρχων, εἴτε τις τῶν τάξεως αὐτοῦ διὰ κέρδος τὸ τοιοῦτον πρόσωπον μὴ συσχῇ, ἢ οὐσχὼν μὴ παραπέμψῃ, καὶ τοῦτο πράξας ἐλεγχθῇ, γυμνωθεὶς τῆς ζώνης ἐξορία παραδοθήσεται.

Nov. 134.
cap. 6.

ε' z) Καὶ τοῦτο δὲ κελύμενον παραφυλάττεσθαι παρὰ πάσης ἀρχῆς, ἵνα, ἐὰν συμβῇ, ἔγγραφον ἡμετέρον κελύμενον γενέσθαι πρὸς τινὰ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ οὗτος πανθῇ τῆς ἀρχῆς, τὸν μετ' ἐκείνον παραλαμβάνοντα τὴν ἀρχὴν δεχέσθαι ταύτην καὶ ἐμφανίζειν· καὶ εἰ μὲν ἰδιωτικὸν εἴη τὸ πρῶμα, καὶ πληροῦν αὐτὸ [καὶ]^{α)} ἐπιξίνοι, ὡς ἂν εἰ πρὸς αὐτὸν ἔτυχε γενομένη. εἰ δὲ ἡ τοιαύτη ἐγγραφὸς κελύμενος εἰς τὸ δημοσίον ὄρα, ἐξετάζειν ταύτην, καὶ εἰ μὲν μὴ βλάπτεται τὸ δημοσίον, τὰ ἐν αὐτῇ περιεχόμενα πληροῦν· εἰ δὲ πρὸς βλάβην ἔσται τοῦ δημοσίου, μηδὲν ἐπ' αὐτῇ παντελῶς πράττεσθαι, μηρῶν δὲ εἰς ἡμῶν πρῶτον, ὥστε δευτέραν ἡμῶν γενέσθαι περὶ τούτου κελύμενον. εἰ δὲ καὶ προστάξεις οἰουδὴποτε ἄρχοντος εἴησαν, καὶ πρὶν ἐμφανισθῆναι ταύτας ἢ τὸν προστάξαντα, ἢ πρὸς ὃν αἱ προστάξεις γέγονασιν, συμβῇ ἀποκινήθῃ τῆς ἀρχῆς, καὶ οὕτως ὁ γνώμενος ἄρχων ταύτας δεχέσθαι καὶ ἐκβιβάζετω, εἰ νομίμως γέγονασιν. εἰ δὲ παρὰ τὸν νόμον ἢ κατὰ τοῦ δημοσίου ἐγένοντο, ταύτας ἀντὶ μηδὲ γεγραμμένων εἶναι κελύμενον.

volumus: ut vero exinde damnum ad subditos nostros, vel lucrum ad magistratus eorumve homines sive cohortes proveniat, nequaquam permittimus: ne cupiditate bonorum iniuste quosdam poena affecisse et peccantes vendidisse inveniantur. Si quid enim adversus haec fiat, et ipse Praeses provinciae omne damnum exinde proveniens laesis resarciet, tormentisque subiectus in exilium mittetur: et Assessor eius, si iis, quae a Praeside contra leges fiunt, in scriptis consentiat, similem poenam sustinebit; eiusque cohortes et reliqui, qui in rebus illis proprii lucri gratia operam praestant, non solum damna laesis restituere cogentur, sed et maxime fontes eorum legum poenis subiecti in exilium mittentur.

V. Si quis autem eorum, qui crimina rei sunt, lateat, vel provinciam illam, in qua crimina commisit, reliquerit, praecipimus, ut legitimis edictis a magistratu vocetur, et si non obediat, ea in illum statuatur, quae legibus nostris statuta sunt. Si eum in alia provincia degere constet, praecipimus, ut Praeses provinciae, in qua tale quid committi contigerit, publicam epistolam mittat ad eius provinciae Praesidem, in qua persona delinquens degit: ille vero, qui publicas literas accipit, suo et cohortis suae periculo eum comprehendat, eumque ad Praesidem provinciae, in qua peccavit, remittat, poenis legitimis subiiciendum. Sin autem ille, qui publicam epistolam accipit, hoc facere neglexerit, vel cohortales eius prodiderint vel imperata neglexerint, tunc et ipsum Praesidem tres auri libras, eiusque cohortem alias tres poenae nomine solvere iubemus. Si magistratus vel aliquis ex cohorte eius lucri causa talem personam non comprehenderit, vel comprehensam non transmiserit, et hoc fecisse probetur, cingulo privatus exilio tradatur.

VI. Hoc quoque a quovis magistratu observari iubemus, ut, si scripta nostra iussio alicui ex magistratibus mittatur, atque ille magistratum interim deponat, is, qui post eum magistratum suscipit, eam accipiat et insinuet. Ac siquidem privata causa sit, eam impleat [et] exequatur, quasi ad eum scripta fuerit. Si vero scripta eiusmodi iussio ad fiscum spectet, eam examinet, et si fiscus non laedatur, quae in ea continentur, impleat: sin autem ad damnum fisci tendat, plane nihil ex ea agatur, sed ad nos primum deferat, ut hac de re secunda nostra iussio fiat. Quodsi mandata cuiuscunque magistratus sint, et antequam illa insinuentur, vel illum, qui mandavit, et antequam illa insinuentur, vel illum, qui moveri contingat, etiam sic is, qui magistratum accipit, illa suscipiat et exequatur, si legitime facta fuerint. Si vero contra legem vel contra fiscum facta sint, ea pro non scriptis haberi iubemus.

ω) Cap. 5. deest ap. Fabr. Exhibetur e Cod. Coisl. v) Leg. διαλάθου. z) Leg. διάγει. η) Textus Nov. αὐτοῦ. Ita et postea. Quod praeferrendum videtur. z) Cap. 6. deest apud Fabr. Exhibetur e Cod. Coisl. α) καὶ in Cod. Coisl. deest. Insertum est e textu Novellae et uncis inclusum.

ζ. Αναγκαῖον ὁ δὲ νομίζομεν κακεῖνο προσήκουσθαι βοηθεία ἐπανορθῶσαι, ἵνα μηδεμίαν γυνή περὶ οἰουδὴποτε πρῶματος χρηματικῶ ἕξ οἰουδὴποτε ἄρχοντος ἐγκλείηται ἢ φυλάττηται. ἀλλ' εἰ μὲν ὑπὲρ δημοσίων χρῶν ἢ ἰδιωτικῶν ἐναχθείη κατὰ τὸν νόμον ἢ γυνή, ἢ διὰ τοῦ ἀνδρός, ἢ δι' ἑαυτῆς, ἢ δι' ὧν ἂν βουλευθείη, τὰ οἰκεία προτιθέναι δίκαια κατὰ τὸν νόμον. τὸν δὲ παρὰ ταῦτα τολμῶντα πρᾶξαι τι τῶν εἰρημένων, κελύομεν, εἰ μὲν μείζων ἄρχον ἐῖη, εἴκοσι χρυσίων λιτρῶν, εἰ δὲ ἥτιον, ὄκτα χρυσίων λιτρῶν ποινή ἢ ὑποκείσθαι· τοὺς δὲ ὑποσχομένους αὐτοῖς ἐπὶ ταῖς προσημέναις ἀρχαῖς γυμνομένους τῆς ζώνης βασιάνοις ὑποβάλλεσθαι καὶ εἰς ἐξορίαν πέμπεσθαι. εἰ δὲ ἡ γυνὴ μετὰ νόμιμον ὑπόμνησιν μὴ βουλευθείη προβαλέσθαι τινὰ τὸν ὑπὲρ αὐτῆς ἀγωνιζόμενον ἢ, ἢ καὶ δικασμένη κατακαρῶθῃ, μηδὲ οὕτως ἐγκλείεσθαι ἢ φυλάττεσθαι αὐτήν, ἀλλὰ τὰ νόμιμα ἐπὶ τοῖς προσήκουσιν αὐτῇ πράγμασιν προῖέναι. εἰ δὲ ἐγκλημα εἴη τὸ ἐπαγόμενον τῇ γυναικί, ἐφ' ᾧ ἀνάγκη ἐστὶν αὐτὴν φυλαχθῆναι, εἰ μὲν ἐγγνητὴν προσώπου δυνήθειη παρουσεῖν, αὐτῷ πιστευθείη· εἰ δὲ ὁμοσεῖ, μὴ δύνασθαι δοῦναι ἐγγνητὴν, ἐξωμοσίαν ποιήσει περὶ τῆς εἰς τὸ δικαστήριον προσεφείας. εἰ δὲ βαρύτερον εὐρεθείη τὸ ἐγκλημα, ἐφ' ᾧ κατηγορεῖται, εἰς μοναστήριον ἐμβάλλεσθαι, ἢ γυναικί παραδίδοσθαι αὐτήν, δι' ὧν δυνάτῃν σωφροσύνης καὶ ἐλευθερίας αὐτὴν φυλαχθῆναι, ἕως οὗ τὸ πρᾶγμα φανερωθῇ· τότε δὲ ἐκεῖνα προβαίνειν ἐπ' αὐτῇ τὰ τοῖς νόμοις διωρισμένα. οὐδεμίαν γὰρ γυναικί ὑπὲρ χρηματικῆς αἰτίας, δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς, ἢ ὑπὲρ ἐγκλήματος οἰουδὴποτε ἢ εἰς φροσὸν βάλλεσθαι συγχωροῦμεν, ἢ δι' ἀνδρῶν φυλάττεσθαι, ἵνα μὴ διὰ τῶν τοιούτων ἀφορμῶν εὐρεθῶσι περὶ τὴν σωφροσύνην ἐβριζόμενοι. μοναστήριον μέντοι ἢ ἀσκητήριον δι' οὐδεμίαν ἐναγωγὴν ἀφέλλεσθαι συγχωροῦμεν ἐκ τῶν οἰκείων μοναστηρίων ἢ ἀσκητηρίων.

η. ὅτι εἰ τις δὲ κατηγορηθεὶς ἐπὶ μοιχείᾳ προδοσία τῶν δικαστῶν ἢ ἄλλω οἰουδὴποτε τρόπῳ τὰς ἀπὸ τοῦ νόμου ποινὰς ἀποφύγοι, καὶ μετὰ ταῦτα εὐρεθείη τῇ γυναικί, περὶ ἧς κατηγορήθη, αἰσχρῶς συναναστρέφόμενος, ἢ εἰς γάμον λαμβάνων αὐτήν, καὶ τοῦτο γένηται ζῶντος τοῦ ἀνδρός ἢ μετὰ τὴν αὐτοῦ τελευτήν, οὐδὲ τὸν γάμον ἐροῦσθαι κελύομεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τοιοῦτο κλημμελήσει τολμήσαντα, εἰ καὶ πρότερον διέφυγεν, ὁμοῦς ἄδειαν διδόμεν παντὶ δικαστῇ, καὶ συνέχειν αὐτόν, καὶ μετὰ βασιάνους ταῖς νομίμοις τιμωρίαις ὑποτιθέναι, μηδεμίαν ἄλλης κατηγορίας ἢ ἀποδείξεως δεομένῳ. καὶ τὴν γυναικί σωφροσύνης καὶ καρεῖσιν μοναστηρίῳ ἐμβληθῆναι κελύομεν, κακεῖ μένειν ἐπὶ ὅλον τὸν χρόνον τῆς οἰκείας ζωῆς· τὴν ἑκατέρου δὲ περιοσίαν κατὰ τὴν προσημένην τάξιν διαιρεῖσθαι, κινδύνῳ, καθὼς προείπομεν, τοῦ τε κόμητος τῆς ἰδικῆς περιοσίας καὶ τῶν κατὰ τὸν τόπον ἀρχόντων.

θ. Ἐπειδὴ δὲ δεῖ ἡμῶς τὴν τοῦ ἀνθρώπου γένους ἀσθένειαν σκοπεῖν, τὰς εἰς σώμα ποινὰς κατὰ

VII. Hoc quoque decenti auxilio emendare necessarium putavimus, ut nulla mulier ob quancunque pecuniariam causam a quocunque magistratu in carcerem includatur vel custodiatur. Sed si mulier pro publicis vel privatis debitis secundum legem conveniatur, vel per maritum, vel per se, vel per quemcunque voluerit, ius suum secundum legem proponat. Qui vero contra haec aliquid ex praedictis facere audeat, praecipimus, ut, si maior sit magistratus, viginti librarum auri, sin minor, decem librarum auri poenae subiaceat. Qui vero iis in praedictis causis inserviunt, hi cingulo privati tormentis subiiciantur et in exilium mittantur. Quodsi mulier post legitimam citationem nolit aliquem constituere, qui pro ipsa respondeat, vel etiam litigans condemnata sit, ne tunc quidem illa includatur vel custodiatur, sed legitime in rebus ad eum pertinentibus procedatur. Verum si mulier eriminis alicuius rea postuletur, ob quod eam custodiri necesse sit, si quidem fideiussorem pro persona sua dare possit, ipsi credatur: si vero iuret, se fideiussorem dare non posse, iuret, se in iudicium venturam. Si gravissimum sit crimen, ob quod accusatur, in monasterium coniciatur, vel foeminis tradatur, a quibus caste et liberaliter custodiri possit, donec causa eius probetur: tunc vero ea in illam statuantur, quae legibus definita sunt. Nullam enim feminam ob causam pecuniariam, publicam vel privatam, vel ob quocunque erimen, aut in custodiam conici, aut a viris custodiri permittimus, ne tali occasione castitati earum iniuria inferatur. Monacham vero vel Sanctimoniam ob nullam actionem a monasteriis suis vel asceteris abstrahi concedimus.

Nov. 131. cap. 9.

VIII. Si quis autem adulterii accusatus, prodicione iudicium vel alio quocunque modo legis poenas effugerit, et postea cum femina, ob quam accusatus est, turpiter conversari, vel eam in matrimonium accipere deprehensus fuerit, idque vivente marito vel etiam post mortem eius factum sit, nuptias non valere iubemus, sed et eum, qui tale quid peccare ausus est, licet antea quoque aufugerit, tamen omni iudicii potestatem damus, eum comprehendendi, et post tormenta legitimis poenis subiiciendi, ut nulla alia accusatione opus sit: mulieremque castigatam et tonsam in monasterium conici, ibique per omne vitae suae tempus manere iubemus: utriusque vero bona secundum praedictum modum dividi, periculo, uti diximus, Comitum rerum privatarum et Praesidum locorum.

Nov. 131. cap. 12.

IX. Quoniam vero humani generis infirmitatem spectare nos oportet, poenas corporales aliqua ex

Nov. 131. cap. 13.

δ) Hoc caput rursus habet Fabr. num. 2. Exhibetur tamen e Cod. Coisl. c) τὸν deest apud Fabr. d) Fabr. οἶον δ' ἂν βούλοιο προσώπου, ἀποκρινόμεθα καὶ διοικεῖται τὸ πρᾶγμα, εἰ δὲ καὶ χρεῖα εἴη, ἢ μηδὲ τὴν ἀρχὴν γαμηθεῖσα ἀνδρὶ, ἐξέστω ὁμοίως τῇ γυναικί, ἢ δι' ἑαυτῆς, ἢ δι' ὧν ἂν βουλευθείη, τὰ οἰκ. κ. τ. λ. ut in Cod. Coisl. e) In Cod. Coisl. ποινήν. Sed legendum ποινήν f) Sic Cod. Coisl. Fabr. et textus Novellae. Sed ἀρχαῖς plane non quadrat, quum αὐτοῖς iam spectet ad magistratus. Recte censuit Hombergkius pro ἀρχαῖς substituendum esse aliud verbum, rei, de qua sermo est, congruum, vel legendum ἐπὶ τοῖς προσημέναις et delendum ἀρχαῖς. Mihi praeplacet, quod Leuncl. II. Notat. 272. notavit, qui pro ἀρχαῖς ex MSS. αἰτίας reponendum censet. g) Fabr. προβάλλεσθαι. h) Fabr. ἀποκρινόμενον. i) Fabr. ἐπὶ τοῦ προσήκουτος αὐτῇ πράγματος. k) αὐτὴν deest apud Fabr. l) Fabr. πιστευθῆ m) Fabr. αὐτῆς. n) Hoc cap. 8. totum habet Fabr. num. 3. o) Cod. Coisl. male προσώπω. Praetuli τρόπω, quod habet textus Novellae et Fabr. p) Fabr. post ἢ addit καὶ. q) Fabr. τοιοῦτον. r) Fabr. δίδομεν. s) Fabr. ante μηδεμίαν habet καί. t) τὸν apud Fabr. deest. u) Etiam cap. 9. Fabr. totum habet, praefixo num. 4. v) Ita Cod. Coisl. Fabr. melius ἀνθρώπων.

τι μέρος λαττοῦντες ἀπαγορεύομεν, ἑκατέρας τὰς χεῖρας ἢ καὶ πόδας τέμνεσθαι, ἢ τοιαύτας τισὶν ἐπάγεσθαι τιμωρίας, δι' ὧν τὰ ἄρθρα διαλύονται· ἐπειδὴ ἢ τῶν ἄρθρων διάλυσις βαρύτερα ἐστὶ τῆς ἑκατέρας ^{w)} τῶν χειρῶν ἐκτομῆς. διὸ κελεύομεν, εἰ μὲν τοιοῦτό τι ἀμαρτηθεῖη, ἐξ οὗ οἱ νόμοι θάνατον τοῖς ἀμαρτάνουσιν ἐπάγουσι, κατὰ τὴν τῶν νόμων δύναμιν ὑπέχεν αὐτὸν τὰς ποινάς· εἰ δὲ τοιοῦτον εἴη τὸ ἐγκλήμα, ὥστε θάνατον ἄξιον μὴ εἶναι, ἄλλως αὐτὸν σωφρονίζεσθαι ἢ εἰς ἔξοριαν αὐτὸν πέμπεσθαι· εἰ δὲ ἢ τοῦ ἐγκλήματος ποιότης μέλους ἀποτομὴν ἀπαιτήσοι γενέσθαι, μίαν μόνην χεῖρα τέμνεσθαι· ὑπὲρ κλοπῆς δὲ οὐ βουλόμεθα παντελῶς οἰοῦνδῆποτε ^{x)} μέλος τέμνεσθαι ἢ ἀποθνήσκειν, ἀλλ' ἐτέρως αὐτὸν σωφρονίζεσθαι. κλέπτιας δὲ καλοῦμεν τοὺς λάθρα καὶ ἄνευ ὀπλων τὰ τοιαῦτα πλημμελοῦντας· τοὺς γὰρ βιαίως ἐπερχομένους ^{y)} ἢ μετὰ ὀπλων ^{z)} ἢ χωρὶς ὀπλων ἐν οἴκῳ ἢ ἐν ὁδοῦ ἢ ἐν θαλάσσει, τὰς ἀπὸ τῶν νόμων κελεύομεν ὑπομένειν ποινάς. ὥστε δὲ μὴ μόνον τὰς εἰς σῶμα ποινάς, ἀλλὰ καὶ τὰς εἰς χρήματα μειωτέρας γίνεσθαι, θεσπίζομεν, τοὺς ἐπὶ ἐγκλήμασι κατηγορουμένους, ἐφ' ὧν οἱ νόμοι δήμενοι ἢ θάνατον ὀρίζονται, ἐὰν ἐλεγγθῶσιν ἢ κατακριθῶσιν ^{a)}, τὰς αὐτῶν περιουσίας μὴ γίνεσθαι κέκδοις τοῖς ἀρχουσιν ἢ ταῖς αὐτῶν τάξεσιν, ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τοὺς παλαιούς νόμους τῷ δημοσίῳ αὐτὰς προσκνροῦσθαι· ἀλλ' εἰ μὲν ἔχοιεν κατιόντας, αὐτοὺς ἔχειν τὴν οὐσίαν χωρὶς τῶν διὰ τοῦ τοιοῦτου ἀμαρτήματος αὐτῶν ^{b)} προσγενομένων· εἰ δὲ μὴ ὑπείσι κατιόντες, ἀλλ' ἀνιόντες ἄχρι τρίτου βαθμοῦ, αὐτοὺς ἔχειν. εἰ δὲ γαμετὰς ἔχουσιν οἱ οὕτω ^{c)} κατακριθέντες, πᾶσι τρόποις κελεύομεν, ταύτας καὶ τὴν προῖκα καὶ τὴν γαμικὴν δωρεάν λαβεῖν· εἰ δὲ καὶ ^{d)} δίχα προικὸς τοῖς τοιοῦτοις προσώποις συνήκησαν, τὴν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων νόμων ὀρισθεῖσαν μοῖραν ἐκ τῆς ὅλης οὐσίας τοῦ κατακριθέντος ταύτας λαμβάνειν, εἴτε τέκνα ἔχουσιν, εἴτε καὶ ^{e)} μὴ. εἰ δὲ μηδὲνα τῶν προειρημένων ἔχοι ὁ πλημμελής, τότε τῷ δημοσίῳ προσκνροῦσθαι τὴν ἐκείνου περιουσίαν βουλόμεθα. ἐπὶ μέντοι τοῖς καθωσώσει κατακρινομένοις τοὺς παλαιούς νόμους φυλάττεσθαι κελεύομεν.

TITULOS K'.

Ὡστε τοῦ λοιποῦ μηδεμίαν ἄδειαν ἔχειν ἢ δοῦκα ἢ τὸν βιοκωλύτην καὶ ^{b)} κατὰ Φρυγίαν ἑκατέραν καὶ Πισιδίαν ^{h)} παραγίνεσθαι, ἢ τινὰς τῶν αὐτοῖς προσηκόντων στέλλειν καὶ συνέχειν τινάς· ἀλλὰ μηδὲ τοὺς τῶν αὐτῶν ἐπαρχιῶν ἐπιέναι ⁱ⁾ πρὸς τοὺς τὰς τοιαύτας ἀρχὰς ἔχοντας ἐπὶ τε Λυκαονία καὶ Λυδία, καὶ τινὰς παρ' αὐτοῖς ὑπὸ μέμψιν ποιεῖσθαι· τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων τῶν ^{k)} ἰκανῶν καθεστῶτων ταῖς ἀναφρομέναις ὑποθέσεσιν ^{l)} ἐπεξιέναι.

Nov. 145. ^{a)} ^{m)} Θεσπίζομεν ἐξηρῆσθαι τοῦ λοιποῦ τὰς εἰρη-
 cap. I. μένας ἡμῶν ἐπαρχίας (φραμὲν δὴ Φρυγίαν Σαλονταρίαν

w) Ita Cod. Coisl. Fabr. τῶν ἑκατέρων x) Fabr. οἰοῦνδῆποτε. y) ἐπερχομένους deest apud Fabr. z) ἢ μετὰ ὀπλων apud Fabr. deest, licet habeat ἢ χωρὶς ὀπλων. a) Fabr. κατακριθῶσι. b) Fabr. αὐτοῖς. c) Fabr. οὕτως. d) καὶ deest apud Fabr. e) καὶ deest apud Fabr. f) Fabr. post ἔχειν add τόν. g) καὶ deest apud Fabr. h) καὶ Πισιδίαν deest apud Fabr. i) Fabr. ἐπιέναι. k) τῶν deest apud Fabr. l) Cod. Coisl. ὑποθέσεις. Fabr. ὑποθέσεων. m) Fabr. nil habet nisi initium hui. capituli usque ad verba ἐπεσιόσμεν πρώην. Reliqua sunt e Cod. Coisl.

parte minuente prohibemus, quominus utraque manus vel pes alicui abscindatur, aut eiusmodi poenae quibusdam infligantur, per quas articuli solvantur: quoniam articulorum dissolutio gravior est utriusque manus abscissione. Propterea praecipimus, si tale quid peccetur, ob quod leges mortem delinquentibus inferunt, ut is secundum legum tenorem poenam sustineat. Si vero tale sit crimen, ut morte dignum non sit, aliter castigetur vel in exilium mittatur. Sin qualitas criminis membri abscissionem exigit, una solum manus abscindatur. Nullo autem modo propter furtum membrum aliquod abscindi aut quem occidi, sed aliter cum puniri volumus. Fures vero vocamus eos, qui clam et sine armis talia committunt. Qui enim violenter aliquem aggrediuntur, vel cum armis, vel sine armis, in domo, vel in via, vel mari, illos poenas legum sustinere iubemus. Ut autem non solum corporales, sed etiam pecuniariae poenae mitiores fiant, sancimus, si illi, qui ob crimina, quibus leges publicationem vel mortem irrogant, accusantur, convicti vel condemnati fuerint, ne illorum bona magistratibus vel eorum cohortibus lucro cedant, neque secundum veteres leges fisco addicantur: sed, si quidem descendentes habeant, illi bona habeant, exceptis iis, quae per tale crimen ad eum pervenerunt: si vero descendentes non adsint, sed adscendentes ad tertium usque gradum, illi ea habeant. Si ita condemnati uxores habeant, omnibus modis eas dotem et donationem propter nuptias accipere iubemus: sin autem sine dote eiusmodi personis cohabitarunt, legibus nostris definitam partem ex tota condemnati substantia accipiant, sive habeant, sive non habeant liberos. Si is, qui deliquit, neminem ex ante dictis habeat, tunc fisco substantiam illius addici volumus. In illis tamen, qui ob laesam maiestatem condemnantur, veteres leges servari iubemus.

TITULUS XX.

Ut in posterum Dux vel biocolyta nullam licentiam habeat, in utramque Phrygiam et Pisidiam veniendi, vel quosdam ex iis, qui ad ipsos pertinent, mittendi et quosdam comprehendendi. Sed nec illi, qui in provinciis illis sunt, adeant eos, qui tales magistratus in Lycaonia et Lydia gerunt, et quosdam apud eos accusent: cum civiles magistratus idonei sint, qui negotia emergentia exequantur.

I. Sancimus, ut in posterum dietae a nobis provinciae (Phrygia scilicet salutaris et Phrygia Paca-

καὶ Φρυγίαν Πακατιανὴν καὶ Πισιδίαν) τῆς ἀρχῆς ἐκείνης, ἣν αὐταῖς τε καὶ πρὸς γε τῇ Λυκαόνων καὶ τῇ Αὐδῶν ἐπιστήσαμεν πρώην* καὶ μηδεμίαν ἄδειαν ἐκ τοῦ παρόντος εἶναι τοῖς ἐκείνην ἔχουσι τὴν ἀρχήν, ἢ ἐν αὐταῖς γίνεσθαι ταῖς ἐπαρχίαις, ὡς ἀρχικὴν ἔχουσι τινα πρὸς αὐτὰς μετουσίαν, ἢ στέλλειν τινὰ τῆς τάξεως τῆς αὐτῶν ἢ καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῖς ⁿ⁾ [προσρηκόντων καὶ συνέχειν τινάς· ἀλλὰ μηδὲ αὐτοῖς] ἄδειαν εἶναι τοῖς ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων, τρέχειν πρὸς τοὺς ἐκαστοτε αὐτὴν ἔχοντι τὴν ἀρχήν, καὶ μέμνην ἀποτίθεσθαι κατ' ἀλλήλων, εἴτε ὑπὲρ χρημάτων, εἴτε ὑπὲρ ἐγκλημάτων τὸ κινούμενον εἴη· ποινὴν ὑφορομένους τριάκοντα λιτρῶν χρυσίου, ὡς ἡμῶν πᾶσαν πάροδον πρὸς τὰς εἰρημένους ἡμῶν ἐπαρχίας ὑποκλιόντων ^{o)} τοῖς κατὰ καιρὸν ἔχουσι τὴν ἀρχήν, ἢ τοῖς ὅλως εἰς τὴν τάξιν τὴν αὐτῶν ἀναφερομένοις· ὥστε οὐδὲ προστάξεις ἐπ' ἐκείναις ταῖς ἐπαρχίαις ἢ τοῖς κατ' αὐτὰς οἰκοῦσι ποιήσονται, οὐδὲ ἄλλως οἰκειώσονται τι τῶν εἰς αὐτὰς φερομένων· ἀλλ' ἀρκεσθήσονται τῇ τε Λυκαόνων τῇ τε Αὐδῶν, κατ' αὐτὰς κελύοντες μόνως, ὡς ἂν εἰ τὴν ἀρχήν ταῖς δύο ταύταις ἐπαρχίαις περιεκλείσαμεν τὴν αὐτῶν, οὐδεμίαν μετουσίαν εἰς Φρυγίαν ἐκατέραν ἢ Πισιδίαν δεδιωκότες αὐτῆ· πάσης γὰρ ἐντεῦθεν δυσκολίας ἐλευθεροῦμεν τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας, τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων ἐπεξιόντων ἅπασιν τοῖς τε εἰς χορήματα τοῖς τε εἰς ἐγκλήματα βλέπουσιν· εἰδόντων αὐτῶν, ὡς, εἴ τινος γενομένης ληστείας ἢ ἐφόδου κατ' αὐτοὺς τοὺς τόπους ἢ ἀφαιρέσεως πραγμάτων, εἰ μὴ ἐπεξέλθοιεν καὶ τὸ ἀφαιρεθὲν ἐκδικήσουσιν, ἐκ τῆς σφῶν αὐτῶν περιουσίας τὴν ἐντεῦθεν ζημίαν θεραπεύειν ἀναγκασθήσονται, τοῦτο μὲν ἔχοντες τὴν ἀρχήν, τοῦτο δὲ καὶ καταθέμενοι ταύτην· ὥστε κἂν εἰ πειραθῆιη πρὸς τὸν ἔπειτα χρόνον ὁ τὴν ἐπὶ Λυκαονίας καὶ Αὐδίας στρατιωτικὴν ἔχων ἀρχήν ἢ αὐτὸς γενέσθαι κατὰ τὰς εἰρημένους ἡμῶν ἐπαρχίας, ἢ στείλαι τινα τῶν ἐκ τῆς τάξεως τῆς αὐτοῦ, παρορησίαν δίδομεν τοῖς τῶν πόλεων ἐπισκόποις, εἰσγεῖν αὐτὸν ἢ τοὺς παρ' αὐτοῦ στελλομένους εἰσβῆναι βουλομένους, καὶ ἀπελαύνειν τῶν τόπων αὐτοῦς, ὡς ἅπαξ διὰ τοῦ παρόντος θεῖον κεκωλυμένους νόμου· πρὸς τῷ καὶ ποινὴν τριάκοντα λιτρῶν χρυσίου ἐπιπέσειν τῷ τε κατὰ καιρὸν ἔχοντι τὴν ἀρχήν, τοῖς τε ὑπακούειν αὐτοῦ τεταγμένοις, εἴ γέ τι τοιοῦτον ἐκείνος κελύσει, ἢ αὐτοὶ θαρρήσειαν ὑποουρεῖν· καὶ πρὸς γε τῆς ἀρχῆς ἐκπτώσει, κίνδυνόν τε περὶ τὴν οὐσίαν αὐτῆν.

tiana et Pisidia), magistratu illo, quem ipsis et praeterea Lycaoniae et Lydiae olim praefecimus, eximantur: neque ab hoc tempore liceat illis, qui magistratum illum gerunt, vel in ipsis provinciis morari, quasi administratoriam quandam cum illis habeant communionem, vel mittere quendam ex cohorte sua aut ex aliis ad eos [pertinentibus, et quosdam comprehendere. Sed nec iis] qui ex provinciis illis sunt, ad quemvis hoc magistratu praeditum accurrere, et, sive de pecuniis, sive de criminibus quaestio mota sit, se invicem accusare liceat: metuantque triginta librarum auri poenam, utpote cum omnem in dictas provincias aditum illis praeccludamus, qui hoc tempore magistratum gerunt, vel omnino in ordinem eorum referuntur. Quare neque in illis provinciis, vel eorum incolis aliquid praecipit, neque aliter ex iis sibi aliquid vindicabunt, quae in eas inferuntur: sed contenti erunt Lycaonia et Lydia, in illis solum iuvenes, quasi in hisce duabus provinciis magistratum eorum inclusissemus, nullamque communionem cum utraque Phrygia vel Pisidia illi tribuissemus. Omni enim difficultate exinde proveniente provincias illas liberamus: civilibus magistratibus omnia perficientibus, tam quae ad pecunias, quam quae ad crimina spectant. Atque sciant illi, si latrocinium vel invasio quaedam vel rapina in illis locis facta sit, nisi persequantur et ablatum repetant, se ex suis bonis damnum inde ortum resarcire cogendos esse, sive magistratum gerant, sive eum deposuerint. Quare si is, qui in Lycaonia et Lydia militarem magistratum habet, vel ipse in provinciis, quas diximus, versari, vel aliquem ex sua cohorte mittere ausus fuerit, Episcopis urbium facultatem concedimus eum vel ab eo missos ingredi volentes arcendi, locisque eos expellendi, utpote hac sacra lege prorsus prohibitos. Praeterea triginta librarum auri poena tam illi, qui pro tempore magistratum gerit, quam iis, qui ei obedire iussi sunt, si tale quid iusserit, vel illi ministrare ausi fuerint, atque insuper amissio magistratus et ipsius patrimonii periculum imminet.

ΤΙΤΛΟΣ ΚΑ'.

Περὶ τοῦ πάντα ὑπακούειν τοῖς ἀρχουσι τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐπὶ ἐγκλήμασι καὶ ἐπὶ χορήμασι, κακῆι τὰς ὑποθέσεις ἐξετάζεσθαι, μηδενὸς ἐξηρημένου ἀπὸ προνομίου τινὸς χωρὶς θεῖου πραγματικοῦ τύπου.

α. ρ) Προαγορευόμεν πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις οἰκοῦσιν, ὅποσοι τῶν ἡμετέρων κατακούουσι σιχητρῶν ἐπὶ τῆς ὑπάρχον πάσης, τῆς τε εἰς ἀνίσχοντα ἡλίον ^{q)} βλέπουσης, τῆς τε πρὸς δύομενον ⁿ⁾, τῆς τε ἐκατέρωθεν οὐσῆς, ὥστε ἐκαστον, ἐφ' ἧς ἐπαρχίας πλημμυλεῖ,

TITULUS XXI.

Ut omnes obedient Praesidibus Provincia- rum tam in criminalibus quam in pecunia- riis causis: et ut ibi causae examinentur, nemine per privilegium quoddam, nisi sacra pragmatica sanctione, excepto.

I. Praecipimus omnibus, qui in provinciis habitant, quocumque sceptris nostris per totam ditionem nostram, quae tam orientem, quam occidentem solem spectat, quaeque ab utroque est latere, obediunt, ut unusquisque in provincia, in qua deliquit, vel in

Nov. 69. cap. I.

n) Quae sequuntur uncis inclusa, desunt in Cod. Coisl. et inserta sunt e textu Novellae. o) Ita Cod. Coisl. Sed legendum ἀποκλιόντων. p) Fabr. initium huius capit. habet apud Fabr. r) Fabr. hic addit ἡλίον, quod in Cod. Coisl. deest.

et inserta sunt e textu Novellae. o) Ita Cod. Coisl. Sed legendum εὐθύναις ὑπέχειν. q) ἡλίον Cod. Coisl. Deest.

ἢ ἐφ' ἧς χρημάτων ἢ ἐγκλημάτων ὑπεύθυνος γίνεται, εἴτε περὶ γῆς ὁρίων, εἴτε περὶ δεσποτείας, εἴτε περὶ νομῆς ἢ ὑποθήκης ἢ περὶ ἐτέρας οἰασθῆποτε προστάσεως, ἐκεῖσε καὶ τὰς εὐθύνους ὑπέχειν (τοῦτο ^{s)}) δὴ τὸ καὶ τοῖς πρὸς ἡμῶν νομοθέταις ποικίλως μὲν, εἰρημένον δὲ ἡμῶν, εἰ καὶ μὴ καθαρώς, καὶ ὡς ἡμεῖς αὐτὸ διενοήθημεν), ἀλλὰ μὴ ζητεῖν ὑπερορία πλεονεκεῖν. §. α'. Εἴτε γὰρ μεγάλα τὰ ἀμαρτήματα ἢ τὰ συναλλάγματα καθέστηκε, ἢ πᾶσι τρόποις ἐπ' αὐτοῖς καὶ προσωγγεῖαν εἶναι καὶ γραφῆν, εἰ δεηθεῖεν, καὶ ἐξέτασιν ἐπιχώριον, διὰ τὸ πρόχειρον τῶν ἐλέγχων· εἴτε ἐπὶ σμικροῦ τις ὁμοίως πλημμελοῖη, μείζον ἐπι τὸ ἀμάρτημα γένοιτο, εἰ μὴδὲ ἐπὶ τοῖς βραχέσι τῶν δικαίων ἀπολαύσειεν, ἀλλ' ἀναμένον γενέσθαι τε ἐπ' ἀλλοδαπῆς χώρας, ἐκεῖσε τε αὐτὸν ἔχειν, καὶ περὶ τούτων δικάζεσθαι, ὅν γε οὐδὲ παρόντα, οὐδὲ ἐπὶ τῆς χώρας ἰσως διὰ τὴν ἰσχὴν τὴν ἐκείνου, ἢ διὰ γε τὴν ἀσθένειαν τὴν αὐτοῦ ^{t)}) μετελθεῖν δύναται προσηκόντως. τί γὰρ ^{u)}) ἂν εἴη σχετικώτερον, ἢ τὸν ^{v)}) ἀδικηθέντα τυχόν, ἢ περὶ ἀφαιρέσειν βούσ, ἢ ἔπιον, ἢ τῶν ὑποζυγίων τινός, ἢ βοσκημάτων, ἢ ἴνα τὸ ἐλάχιστον ἐπιωμεν, κατοικηδίας ὑριπτος, τούτων ἀναγκάζεσθαι, μὴ καθ' ἣν ἀφίρηται χώραν δικάζεσθαι, ἀλλὰ ἀλλαχόσε τρέχειν, καὶ εἴσε τὰς ἀποδείξεις, ὧν ἔπαθεν, ἀπαιτεῖσθαι, καὶ ἢ πολλαπλασίαν ὑπομένειν τὴν δαπάνην τῆς τοῦ πράγματος ἀποτιμήσεως, ἢ τὴν ἀπορίαν στενάζοντα φέρειν; ἔνθεν ἡμῖν πλῆθος πολὺ τῶν προσόντων ἐφ' ἐξάστῃ ἐοί· καὶ τὰ γε πολλὰ ἐπὶ τοιαύταις αἰτίαις ἐνοχλοῦμεθα μικρῶν ^{w)}) ἔνεκα προστάσεων, αὐτοῖ τε πολλὰς ἐπιμένοντες ἐνοχλήσεις, ὁρῶντες πολὺ μὲν πλῆθος ἀνθρώπων, πολὺ δὲ γυναικῶν ἐκ τῶν οἰκείων τόπων ἐξαισταμένων καὶ εἰς ταύτην ἀφικνουμένων τὴν εὐδαίμονα πόλιν· ὧν οἱ πλείστοι καὶ μεταιτοῦντες καὶ ἐρανεζόμενοι τοῦτο πράττουσιν· ἐοῖ δὲ ὅτε καὶ τελευτήσιν ἐνταῦθα.

Nov. 69. β'. ^{x)}) Εἰ μὲν οὖν ἐνδημοῖεν ἄμφω τῇ χώρῃ, ὃ τε ἐνάγων, ὃ τε ἐναγόμενος, μηδαμῶς εἰς ἐτέραν ἐπαρχίαν τὸ πρᾶγμα ἔλκεσθαι, μὴδὲ εἰς ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν ^{y)}), μῆτε ἐκ προνομίου τινός, μῆτε ἐκ κλεψύσεως, ἀλλ' αὐτόφθι τέμνεσθαι. εἰ δὲ ὁ μὲν πάρεστιν, ὁ δὲ ἄπειστιν, ὁ δὲ παρῶν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ μὴ παρόντος ἀδικεῖται, ἐν αὐτῶν γενέσθω ^{z)}) πᾶσι τρόποις εὐτός ὁ τὴν ἀδικίαν πεπραχώς, εἴτε φροντιστής, εἴτε ^{a)}) μισθωτής ^{b)}), εἴτε ὀσισοῦν τῶν αὐτῶν ^{c)}) εἴη. ἐξέστω δὲ αὐτῷ πρὸς τὸ τῆς ἐπαρχίας διάστημα, κατὰ τὸν νόμον τὸν κοιὸν τὸν πάλαι κείμενον, προθεσμίαν λαμβάνοντι μὴτέν τε περὶ τούτων ἐκείνω, πρὸς ὃν τὸ πρᾶγμα ἀναφέρεται. §. α'. Ἀλλ' εἰ μὲν σύνεγγυς ἢ ἐπαρχία καθέστηκεν, ἐν ἣ τούτο πράττεται, μίως ἢ δύο μόνων ^{d)}) ἐπαρχίων ἐν μέσῳ καθεστωσῶν, τεσσάρων αὐτῶ μνηρῶν δεδόσθω ^{e)}) προθεσμία. εἰ δὲ γε μείζον εἴη τὸ διάστημα, ἔξ ^{f)})· εἰ δὲ ἐκ Παλαιστίνης τυχόν ἢ Αἰγύπτου, ἢ ἐκ τινος τῶν ἐθνῶν πορρωτέρω, μῆρες ὅκτω πρὸς τοῦτο ἀρκέσουσιν· εἰ δὲ ἐκ τῶν ἐσπερίων ἐθνῶν, ἢ τῶν ἀρχιτῶν, ἢ τῶν ἐπὶ Λιβύης, τρηναῖα ὃ καὶ τοῖς πρὸς ἡμῶν νομοθέταις ἀντάραξ δόξας εἶναι χρόνος ὠρίσθω· φαιμέν δὲ ὁ τῶν ἐννέα μνηρῶν· ὥστε ἐκείνω, εἰ μὲν αὐτῷ τῷ μεμνηνχότῃ πιστεύει, τὴν δίκην ἐκείνω ταύτην ἐπιτρέπειν· εἰ δὲ

qua pecuniae vel criminis reus est, sive de finibus terrae, sive de dominio, sive de possessione vel hypotheca, vel alia quacunque causa agatur, ibi quoque iudicium accipiat (id quod et a legislatoribus ante nos varie quidem, at tamen dictum est, etsi non pure, nec sicut nos illud excogitamus), non vero extra fines litigando lucrum quaerat. §. I. Sive enim magna sint delicta vel contractus, omni modo eorum delatio et accusatio, si opus fuerit, et cognitio in provincia propter facilem probationem facienda est: sive quis similiter in parvo delinquat, maius adhuc delictum fieret, si neque in exiguis rebus ius consequatur, sed expectet, donec in aliam provinciam veniat, ibique illum conveniat et de his litiget, quem nec praesentem, nec in provincia forte propter illius potentiam vel propter infirmitatem suam commode convenire poterat. Quid enim peius, quam eum, qui vel per ablationem bovis forte, vel equi, vel iumentum alicuius, vel pecudis, vel, ut minimum dicamus, avis domesticae laesus est, cogi, ut non in ea provincia, in qua res ablata est, litiget, sed alio currat ibique probationes eorum, quae passus ille est, exigantur, et vel multo plures sumtus, quam res valet, ferat, vel cum gemitu inopiam ferat? Hinc magna quotidie nos interpellantium multitudo: et plerumque in eiusmodi causis ob res exigui momenti molestamur, magnas sustinentes molestias et videntes, magnam virorum magnamque mulierum multitudinem sedibus suis excitari et ad felicem hanc civitatem venire, quorum plerique et mendicantes et stipem colligentes hoc agunt, interdum etiam hic moriuntur.

II. Si igitur ambo, et actor et reus, in provincia sint, nullo modo in aliam provinciam aut in felicem hanc urbem, neque ex privilegio aliquo, neque ex iussione, causa trahatur, sed ibidem decidatur. Sin autem alter quidem adsit, alter vero absit, et qui praesens est, ex domo absentis iniuria afficiatur, omni modo ille, qui iniuriam commisit, conveniatur, sive procurator sit, sive conductor, sive quicumque ex illis. Liceat vero illi secundum provinciae distantiam, iuxta legem communem olim latam, terminum accipere et, quae geruntur, illi indicare, ad quem res pertinet. §. I. Sed si quidem provincia, in qua hoc geritur, propinqua sit, una aut dualibus solum provinciis interiectis, quatuor mensium tempus illi detur: si maior sit distantia, sex: sin autem ex Palaestina forte vel Aegypto vel remotioribus gentibus, octo menses ad hoc sufficient: quodsi ex occidentalibus vel septentrionalibus gentibus, vel illis, qui in Libya sunt, tum illud tempus, quod et legislatoribus ante nos sufficiens visum est, novem scilicet mensium constituatur: ut ille, si quidem ei, qui indicavit, fidem habet, hanc litem ei committat: sin vero aliam de eo habet sententiam, aliam mittat, qui omni modo actionem suscipiat et omnino iudicatum solvat,

s) Inde a τούτο usque ad μετελθεῖν δύναται προσηκόντως t) Cod. Coisl. αὐτοῦ. Sed αὐτοῦ praefereendum, quod habet ἀπαιτεῖσθαι eadem habet, quae Cod. Coisl. v) τοῦ Fabr. w) Cod. Coisl. νεκρῶν. Quod ferri non potest. Substitui lectionem Novellae μικρῶν. x) Fabr. initium cap. 2. usque ad verbum τέμνεσθαι in fine praecedentis capitis posuit. Omissit tamen verba: εἰ μὲν οὖν ἐνδημοῖεν ἄμφω τῇ χώρῃ, et incipit ita: ἀλλὰ ὁ ἐνάγων ἢ ὁ ἐναγόμενος. y) Verba μὴδὲ εἰς ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν desunt apud Fabr. z) Fabr. γενέσθω. a) Fabr. ἢ. b) Fabr. μισθωτής. c) Fabr. αὐτοῦ. d) Fabr. μόνων. e) Fabr. διδόσθω. f) Hactenus usque ad verbum ἔξ cap. 2. habet Fabr. qui tamen initium huius capitis usque ad τέμνεσθαι in fine prioris capitis posuit. Addit post ἔξ· εἰ δὲ διαπόρτων, τῶν ἐννέα μνηρῶν.

hoc caput ap. Fabr. deest, et e solo Cod. Coisl. exhibetur. textus Novellae. u) Inde a τί γάρ rursus Fabrotus usque ad αὐτῷ τῷ πρᾶγμα ἀναφέρεται. v) Cod. Coisl. νεκρῶν. Quod ferri non potest. Substitui lectionem Novellae μικρῶν. x) Fabr. initium cap. 2. usque ad verbum τέμνεσθαι in fine praecedentis capitis posuit. Omissit tamen verba: εἰ μὲν οὖν ἐνδημοῖεν ἄμφω τῇ χώρῃ, et incipit ita: ἀλλὰ ὁ ἐνάγων ἢ ὁ ἐναγόμενος. y) Verba μὴδὲ εἰς ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν desunt apud Fabr. z) Fabr. γενέσθω. a) Fabr. ἢ. b) Fabr. μισθωτής. c) Fabr. αὐτοῦ. d) Fabr. μόνων. e) Fabr. διδόσθω. f) Hactenus usque ad verbum ἔξ cap. 2. habet Fabr. qui tamen initium huius capitis usque ad τέμνεσθαι in fine prioris capitis posuit. Addit post ἔξ· εἰ δὲ διαπόρτων, τῶν ἐννέα μνηρῶν.